

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie**

Kraków, dnia stycznia 2010 r.

**Pan
Jerzy Kosiński
Dyrektor Zespołu Szkół
Techniczno – Ekonomicznych
ul. Żeromskiego 17
32-400 Myślenice**

P/09/069
LKR-410-30-05/2009

Wystąpienie pokontrolne

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie przeprowadziła – na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.) - kontrolę Zespołu Szkół Techniczno-Ekonomicznych w Myślenicach w zakresie wychowania fizycznego i sportu w latach szkolnych 2007/2009 oraz wybranych zagadnień z roku 2009/2010 do czasu zakończenia kontroli.

Niniejsze wystąpienie tut. Delegatura przesyła – stosownie do art. 60 ustawy o NIK – w związku z wynikami tej kontroli, przedstawionymi w protokole podpisanym przez Pana Dyrektora w dniu 18 grudnia 2009 r. i omówionymi na naradzie pokontrolnej w dniu 12 stycznia 2010 r.

Ustalenia kontroli pozwalają na pozytywną ocenę wykonania zadań w badanym zakresie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, m.in. dotyczących braku wieloletniego planu doskonalenia zawodowego nauczycieli (w tym nauczycieli wychowania fizycznego), nieprzestrzegania postanowień rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562 ze zm.) przy zwalnianiu uczniów z ćwiczeń na lekcjach wychowania fizycznego, niezapewnienia uczniom zróżnicowanej oferty zajęć pozalekcyjnych z wychowania fizycznego oraz uchybień w zakresie przedmiotowego systemu oceniania osiągnięć uczniów wychowania fizycznego.

Powyższą ocenę ogólną uzasadniają następujące ustalenia i oceny szczegółowe:

1. W roku szkolnym 2008/2009 w stosunku do 2007/2008 r. zwiększyła się liczba uczniów z 1.528 uczniów do 1.706 uczniów, tj. o 11,6 % mimo, że baza lokalowa Zespołu nie uległa poprawie, na co również uwagę zwróciło Kuratorium Oświaty w Krakowie po kontroli w marcu 2009 r. Kuratorium uznało, że liczba sal dydaktycznych, w tym pomieszczeń do realizacji wychowania fizycznego jest niewystarczająca do wielkości zadań szkoły. W ocenie NIK Zespół w kontrolowanym okresie zapewnił warunki organizacyjne, kadrowe i bazowe (choć niejednakowe dla wszystkich grup) niezbędne do realizacji zajęć z wychowania fizycznego. Pozytywnie należy ocenić doprowadzenie w październiku 2009 r. do oddania dwóch niepełnowymiarowych sal gimnastycznych, które w znacznym stopniu ułatwią prowadzenie zajęć z wychowania fizycznego.

Uwagi kontroli budzi natomiast mała liczba zajęć z wychowania fizycznego prowadzonych na pływalni. W okresie objętym kontrolą tylko 16 grup (na 55) odbyło 28 zajęć na pływalni. Jak wynika z badania ankietowego, aż 20,1 % uczniów (47 na 234 badanych) nie potrafi pływać, a tylko 7,7 % nauczyło się pływać na lekcjach wychowania fizycznego.

2. W okresie objętym kontrolą w Zespole realizowano dwa programy nauczania wychowania fizycznego (DKOS-5002-14/03 dla szkół średnich oraz DKOS-5002-60/04 dla szkół zawodowych), które nie ulegały ewaluacji i modyfikacji, a nauczyciele wf posiadali plany dydaktyczne, które były dostosowane do bazy dydaktycznej Zespołu. Plany nauczania, zarówno w odniesieniu do liczby godzin jak i podziału na grupy, były zgodne z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 15, poz. 142 ze zm.), a kwalifikacje nauczycieli wychowania fizycznego spełniały wymogi § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 10 września 2002 r. sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli nieposiadających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 155, poz. 1288 ze zm.).

Uwagi NIK budzi prawidłowość prowadzenia zajęć wychowania fizycznego przez niektórych nauczycieli. Jak wynika z obserwacji zajęć, w dwóch spośród ośmiu przypadków (nauczycieli kontraktowych) stwierdzono uchybienia, m.in. nieprawidłowo przeprowadzono rozgrzewkę, nie u wszystkich uczniów wykonujących ćwiczenia nauczyciel korygował błędy. Zaznaczyć tu należy, że obserwacja zajęć ww. nauczycieli

przeprowadzona przez dyrekcję Zespołu w latach szkolnych 2007/2008 i 2008/2009 nie wykazała nieprawidłowości w ich prowadzeniu.

3. NIK pozytywnie ocenia przyjęte uregulowania w zakresie zwalniania uczniów z ćwiczeń na lekcjach wychowania fizycznego. Jednak przy ich realizacji nie w pełni przestrzegano postanowień § 8 ust. 1 cytowanego wyżej rozporządzenia MEN z 30 kwietnia 2007 r., gdyż jak wykazała kontrola w 17 przypadkach (na 90 skontrolowanych) Pan Dyrektor zwalniał uczniów z ćwiczeń na czas dłuższy, niż określił lekarz w swojej opinii. Uwagi budzi również stosunkowo duży odsetek uczniów niećwiczących na lekcjach wychowania fizycznego. Kontrola wypełniania obowiązków uczestnictwa w zajęciach przez uczniów 20 wybranych oddziałów wykazała, że na 171 zapisanych uczniów w roku szkolnym 2007/2008 przeciętnie na zajęciach nie ćwiczyło 23,3 %, a w stosunku do osób obecnych na zajęciach 8,6 %, natomiast w roku szkolnym 2008/2009 odpowiednio nie ćwiczyło 22,6 % i 9,4 %. Przy czym liczba uczniów niećwiczących w poszczególnych oddziałach była zróżnicowana i mieściła się w przedziale od 10,7 % do 41,1 %, a w odniesieniu do liczby uczniów obecnych na zajęciach mieściła się w przedziale od 4,0 % do 24,0 %. Jedną z istotnych przyczyn nie uczestniczenia w zajęciach był brak stroju mimo, że w kryteriach oceniania ucznia z wychowania fizycznego przewidziano obniżenie oceny za nieprzygotowanie się do zajęć.
4. NIK negatywnie ocenia przyjęty w Zespole przedmiotowy system oceniania osiągnięć uczniów z wychowania fizycznego, ponieważ nie spełnia on wymagań określonych w ww. rozporządzeniu MEN z dnia 30 kwietnia 2007 r., tj. m.in. nie podano nazwy realizowanego programu nauczania (wymóg § 2 ust. 2 rozporządzenia), wymagań edukacyjnych/programowych, w stosunku do których nauczyciele powinni rozpoznawać poziom i postępy w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności (wymóg § 2 ust. 2 i § 3 ust. 3 pkt 1 ww. rozporządzenia)

W ocenie NIK Zespół nie zapewnił uczniom zróżnicowanej oferty pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych. Wprawdzie uczniowie Zespołu brali udział w zawodach organizowanych przez Szkołę oraz Międzyszkolny Ośrodek Sportowy w Myślenicach, jednak miały one charakter jednostkowy. Jak wynika z ustaleń kontroli w latach szkolnych 2007/2008 i 2008/2009 w zajęciach sportowo rekreacyjnych uczestniczyło 22 % uczniów Zespołu. Natomiast na 234 uczniów objętych badaniem ankietowym, tylko 11,6 % podało, że uczestniczy w zajęciach pozalekcyjnych z wychowania fizycznego organizowanych przez szkołę. NIK nie podziela w pełni stanowiska Pana Dyrektora, że nauka na dwie zmiany oraz dojazd uczniów z odległych miejscowości jest

powodem nie określenia nadobowiązkowych zajęć pozalekcyjnych w zakresie sportowo-rekreacyjnym. Zdaniem NIK zaoferowanie uczniom ciekawej oferty tych zajęć oraz zaangażowanie osób je prowadzących, może przyciągnąć uczniów do większego w nich uczestnictwa. Uwagi kontroli budzi również fakt, iż w Zespole nie zorganizowano dla uczniów posiadających wady postawy (stanowią oni około 22 % ogółu uczniów Zespołu) zajęć korekcyjno-kompensacyjnych.

NIK uwzględnia wyjaśnienia złożone w toku kontroli oraz narady pokontrolnej, w których Pan Dyrektor podniósł, że do obecnego roku szkolnego 2009/2010 Zespół nie dysponował wystarczającą bazą lokalową dla zaoferowania dodatkowych zajęć dla tak dużej liczby uczniów. Od bieżącego roku szkolnego będzie to jednak możliwe w dwóch nowych salach gimnastycznych wyremontowanej sali sportowo – dydaktycznej.

5. Zespół zapewnił uczniom i nauczycielom bezpieczeństwo podczas prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Posiadał, za wyjątkiem siłowni (regulamin z jej korzystania uzupełniono w toku kontroli), regulaminy korzystania z sali gimnastycznej wraz z szatnią, boisk szkolnych oraz sprzętu znajdującego się na ich wyposażeniu. Na 234 uczniów objętych badaniem ankietowym, 202 (tj. 86,3 %) podało, że zapoznano ich z postanowieniami przedmiotowych regulaminów, ale aż 39 (16,7 %) przyznało, że ich nie stosuje. Uczniom zapewniono opiekę medyczną, realizowaną przez pielęgniarkę, a w salach gimnastycznych były apteczki wyposażone w niezbędne środki do udzielenia pierwszej pomocy. Zastrzeżenia NIK budzi brak przeszkolenia większości nauczycieli wychowania fizycznego z zakresu pierwszej pomocy; tylko dwóch nauczycieli w październiku 2002 r. ukończyło kurs pierwszej pomocy medycznej organizowany przez PCK, natomiast pozostali nauczyciele zostali przeszkoleni tylko w ramach szkolenia bhp. Zgodnie z postanowieniami § 21 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr 6 poz. 69 ze zm.) w szczególności nauczyciele wychowania fizycznego podlegają przeszkoleniu w omawianym zakresie.

Uwagi kontroli budzi również wyposażenie siłowni, którego jakoś poza ergometrem ogólnorozwojowym i hantlami jest średnia lub zła i który poza hantlami nie posiada certyfikatów bezpieczeństwa. Na początku roku szkolnego komisja powołana przez dyrektora Zespołu dokonywała oględzin obiektów szkolnych pod kątem bezpieczeństwa i higienicznych warunków korzystania z obiektów, sporządzając stosowne protokoły. NIK przyjmuje do wiadomości, że również po przerwie zimowej (feriach) były dokonywane

takie oględziny, lecz dla celów dowodowych należało sporządzić stosowne dokumenty lub odnotować ten fakt w stosownym dokumencie.

Nadmienić należy, że kontrole przeprowadzone przez Powiatową Stację Sanitarno Epidemiologiczną w Myślenicach oraz Kuratorium Oświaty w Krakowie nie wykazały zagrożenia bezpieczeństwa nauczycieli i uczniów podczas prowadzenia zajęć.

6. NIK negatywnie ocenia brak wieloletniego planu doskonalenia zawodowego nauczycieli, do opracowania którego był Pan zobowiązany postanowieniami § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 marca 2002 r. w sprawie sposobu podziału środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli pomiędzy budżety poszczególnych wojewodów, form doskonalenia zawodowego dofinansowanych ze środków wyodrębnionych w budżetach organów prowadzących szkoły, wojewodów, ministra właściwego ds. oświaty i wychowania oraz szczegółowych kryteriów i trybu przyznawania tych środków (Dz. U. z 2002 r. Nr 46, poz. 430). Uwagi budzi również fakt, iż w latach szkolnych 2007/2008 i 2008/2009 nauczyciele wychowania fizycznego, poza szkoleniami organizowanymi dla całej Rady Pedagogicznej Zespołu, nie podnosili swoich kwalifikacji poprzez uczestnictwo w różnych formach kształcenia i doskonalenia zawodowego z zakresu prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

W opinii NIK uczestnictwo w takich formach podnosi kwalifikacje ich uczestników i może przyczynić się do urozmaicenia prowadzonych zajęć, tym bardziej, że na 234 uczniów objętych badaniami ankietowymi, aż 106 uczniów podało, że zajęcia wf są nieciekawe.

Z przyjętego przez Starostwo w Myślenicach rozwiązania w zakresie organizowania doskonalenia zawodowego dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach, dla których jest organem prowadzącym wynika, że to ono przejęło na siebie część zadań związanych z organizacją doskonalenia zawodowego, gdy tymczasem zgodnie z postanowieniami art. 7 ust.2 pkt 4 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 ze zm.), to do dyrektora należy zapewnienie pomocy nauczycielom w realizacji ich zadań i ich doskonaleniu zawodowemu.

7. NIK nie wnosi uwag do sprawowanego przez Pana Dyrektora nadzoru pedagogicznego nad pracą nauczycieli wf. Stosownie do postanowień § 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad sprawowania nadzoru pedagogicznego, wykazu stanowisk wymagających kwalifikacji pedagogicznych, kwalifikacji niezbędnych do sprawowania nadzoru pedagogicznego, a także kwalifikacji osób, którym można zlecać prowadzenie badań i opracowywanie ekspertyz (Dz. U. Nr 235, poz. 1703), na każdy rok szkolny opracowywano plan nadzoru,

pedagogicznego, którego integralną częścią był plan hospitacji, który w przypadku nauczycieli wychowania fizycznego został w pełni zrealizowany.

Przedstawiając powyższe uwagi i oceny, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie wnosi o:

- 1) podejmowanie działań zmierzających do wymiany sprzętu sportowego będącego w złym stanie technicznym oraz nie posiadającego gwarancji bezpieczeństwa na sprzęt gwarantujący bezpieczeństwo osób z niego korzystających.
- 2) dostosowanie przedmiotowego systemu oceniania z wychowania fizycznego do wymagań określonych w rozporządzeniu MEN w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych
- 3) rozważenie zwiększenia oferty pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów Zespołu.
- 4) opracowanie wieloletniego planu doskonalenia zawodowego nauczycieli zatrudnionych w Zespole, zwiększenia udziału nauczycieli wychowania fizycznego w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych oraz przeszkolenie ich w zakresie udzielania pierwszej pomocy medycznej.

Przedstawiając powyższe informuję, że Panu Dyrektorowi przysługuje – zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK – prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do zawartych w niniejszym wystąpieniu ocen, uwag i wniosków, do dyrektora Delegatury NIK, w terminie 7 dni od daty jego otrzymania.

O sposobie wykorzystania przedstawionych uwag i wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia, proszę poinformować Najwyższą Izbę Kontroli Delegaturę w Krakowie w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia lub – w przypadku zgłoszenia zastrzeżeń – od daty otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie ich rozstrzygnięcia, zgodnie z art. 62 cytowanej ustawy o NIK.

Otrzymują:

1. Adresat,
2. Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego,
3. Akta kontroli.